

acostar-se'm lentament, caminant amb la punta dels peus. M'esguardà llargament, amb interès, i sempre que jo anava a parlar es posava el dit als llavis. La meva angoixa creixia... Finalment parlà, mostrant-me un exemplar de la nostra revista:

—«Així, així —digué amb veu apagada— sou vós que heu escrit això? Llegiu-m'ho per favor. Socorreu-me. Sofreixo!»

Vaig llegir-li l'article que segueix, i a mesura que les paraules fluïen dels meus llavis una pau inefable i la serenor més excelsa illuminaven la seva cara, com el clar de lluna d'una nit serena illumina un paisatge desolat. Vaig llegir:

«El bròquil és un ocell molt bonic, però la seva educació requereix atencions especialíssimes. No convé importar-lo abans de juny o després de setembre; a l'hivern es tindrà cura de mantenir-lo en un lloc calent, perquè pugui covar els seus petits.»

«Es evident pels intelligents que l'estació serà tardana per als cereals. Per tant el pagès farà bé en començar a plantar les coques de blat de moro pel juliol, en lloc de fer-ho per l'agost.»

«Alguns mots sobre el pebrot: aquesta fruita és molt estimada pels indis de l'Egipte, que la prefereixen a la grosella per a fer coques. És també preferible a la maduixa per a criar i engreixar les vaques, perquè és més nutritiva i no empatxa. Aquesta és la sola espècie comestible de la família de les taronges.»

«Avui en dia, és universalment reconegut que els pebroters no serveixen per a fer ombra, i per aquest motiu va desapareixent el costum abans tan estès de plantar-ne bosquets en els jardins per a ombrejar-los.»

«L'estació es presenta freda i els dies...»

En aquest punt de la lectura el meu auditor resplendent d'alegria i satisfacció es precipità sobre meu, i estrenyent-me efusivament les mans, va dir-me:

—«Prou! prou! Ja és suficient. Ara veig que el meu cap està sencer. Heu llegit aquest article igual que jo, paraula per paraula. Però jo, que sóc estranger, en llegir-lo aquest matí, m'he dit: «Ara sí que ho veig clar. No hi ha dubte; no, no n'hi ha. Malgrat les atencions dels meus parents, malgrat els metges que m'han visitat, veig que l'atac final de bogeria ha arribat. Sóc boig! Sóc boig!» i llavors he fet un crit que deu haver-se sentit a més de dos

quilòmetres; he tret els ulls al lloro i he sortit de casa disposat a matar a algú. Havia de fer-ho tard o d'hora, i era millor que ho fes tot seguit. He rellegit per assegurar-me'n, un dels vostres articles, i en veure que era cert el que els meus ulls veïen i el meu cervell interpretava, he calat foc a casa meva, i pel camí he mossegat un gos, he atropellat dues dides i diverses persones i finalment he penjat un home dalt d'un arbre, on el trobaré quan vulgui.»

«En llegir-me vós l'article igual que l'havia llegit jo, m'ha passat tota la preocupació, i ja veig que el boig no sóc pas jo. Estic serenat i és una sort per a l'home de dalt de l'arbre perquè l'hauria mort de retorn. Adéu-siau, senyor, bona nit, vui dir, bon dia, m'heu tret un gran pes de sobre, un pes feixuc que m'ofegava, perquè si la meva raó ha resistit la lectura d'un dels vostres articles d'agricultura comprenc que res no podrà ja alterar-la. Bona nit, bon dia, adéu-siau, senyor...»

Em sentia un xic emocionat en pensar en les malifetes d'aquest home: el pobre lloro víctima innocent d'una ment exaltada, aquell home de dalt de l'arbre, aquelles dides atropellades... És que jo hi tenia alguna petita part de culpa en tot això? No ho acabava de comprendre, quan tot seguit vaig haver de pensar en altres coses. El director veritable de la revista entrava al despatx.

Jo vaig dir-me entre mi: «Hauries fet millor en anar-te'n a passejar per les costes de Noruega, com jo t'havia aconsellat, i d'aquesta manera hauria tingut una probabilitat que tot marxés bé. Però no has volgut escoltar-me i heu's ací el que passa. Ara em clavaran un escàndol, ja m'ho podia esperar.»

El director estava trist i desolat. Contemplant les destroces que els dos pagesos i el vell irascible havien fet, va dir:

—«És un mal negoci, molt mal negoci. El flascó de la goma i sis vidres trencats, tres geros a bocins, el gat mort d'espant... Però em temo molt que aquestes desgràcies seran seguides per altra cosa molt pitjor. La reputació del periòdic ha anat de mal borràs, per sempre més, m'ho temo. És veritat que mai havíem venut ni la mil·lèsima part dels exemplars que s'han venut ara, i que mai s'havia parlat tant de nosaltres. Però hem d'acceptar de bon grat aquest èxit fundat en l'estupidesa i bogeria vostra? Amic meu, heu vist el carrer